

ÖSTERGÖTLANDS
HEMBYGDSFÖRBUND

Östergötlands Hembygdsblad

Nr 2-2015

ÖSTERGÖTLANDS HEMBYGDSBLAD

Utkommer med fyra nummer per år och ges ut av Östergötlands Hembygdsförbund, till vilket 98 föreningar med ca 20 000 medlemmar är anslutna.

Ansvarig utgivare

Denny Lawrot (förbundsordförande)
Sankta Marias Väg 252, 612 93 Finspång
Tel: 0122-201 88, mobil: 0708-12 06 00
denny.lawrot@centerpartiet.se

Prenumeration

100: -/år. Insättes på bankgiro 475 – 9700 eller plusgirokonto 89 881–7

Annonsspriser

1/1 sida 1200:-
1/2 sida 600:-
1/4 sida 400:-

Utkommer

omkring 15/3, 15/6, 15/9, 15/12

Manusstopp

15/2, 15/5, 15/8, 15/11

Välkommen med bidrag, annonser och foton. Materialet skickas till kansliet. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera texter och bilder.

Östergötlands Hembygdsförbunds Kansli

Tellbovägen 14, 585 64 Lingham
Tel: 076-103 11 39
ostergotland@hembygd.se
www.hembygd.se/ostergotland

Omslagsbild

Jordbruk på hembygdsvis i Nykil
Foto: Nykils Hbf

Tryck

Mjölby Tryckeri & Reklam AB
Upplaga 1 100 ex
ISSN 1102-5557

INNEHÅLL:

Ordföranden har ordet	sid 3
Förbundets årsmöte i Landeryd	4
Nykils Hembygdsförening driver jordbruk – ett gott samarbete	5-6
Hembygdsrörelsen - hundra år i landskapet	7-8
Älvestad Fritids- & Ungdomsgård	9
Tjära på tjärtak	10
Inbjudan till Ung Hembygdsambassadör 2015	11

ÖSTERGÖTLANDS
HEMBYGDSFÖRBUND

Glad sommar!

Ordföranden har ordet

Stämman med nya utmaningar

Hej! Nu kan jag rapportera lite från årets riksstämma i Falun. Upplägget på stämman var det samma som testades förstagången i Linköping förra året. Det tycks vara ett bra upplägg; även i Falun verkade det resultera i fler ombud på själva stämman vilket ur en demokratisk synvinkel måste vara positivt. Stämmoförhandlingarna flöt utan större konflikter, liksom behandlingen av inkomna motioner. Stämman antog också styrelsens förslag till vision för hembygdsrörelsen 2030 samt en jämställdhetsplan som vi, både förbund och lokala föreningar, bör ställa oss bakom. Även seminarierna var välbesökta och intressanta. De seminarier jag själv deltog i gav mig en del tankar om framtiden och kommande utmaningar för hembygdsrörelsen. Städerna växer och plötsligt ligger den avsidens hembygdsgården i en förort. Ett faktum som skapar nya förutsättningar och även nya möjligheter. Vill du läsa mer från stämman, så finns allt på riksförbundets hemsida.

Flera nyheter! Vi har gjort ett för oss bra avtal med Studieförbundet Vuxenskolan när det gäller kansli lokal. Det innebär att vi under sommaren flyttar vårt kansli från Lingham till Linköping. Inledningsvis kommer vi bara ha en arbetsplats samt naturligtvis tillgång till deras expeditions faciliteter i övrigt. På sikt är det avsikten att vi ska ha ett eget arbetsrum. Jag tror detta kommer att bli bra för oss, och SV kommer också på detta sätt närmare hembygdsrörelsen. Från 1 september blir alltså vår adress: Vasavägen 3, 582 20 Linköping.

Nästa år fyller som bekant riksförbundet 100 år. Detta kommer naturligtvis att firas stort. Riks har fått extra stöd från regeringen till jubileet. Men det är viktigt att alla festligheter sker i Stockholm och det ankommer på oss alla här i Östergötland att tillsammans visa vad vi kan här i länet. Riksförbundet har projektanställt Helen Hammarsköld att leda detta arbete, och Helen kommer till länet i augusti. Har du idéer och vill vara med och diskutera med Helen är du välkommen att slå mig en signal.

80 miljoner i landsbygdsprogrammet är vikta för att bevara och utveckla Natur- och kulturmiljöer och byggnader som har historiskt värde. Pengarna är fördelade länsvis och för Östergötland finns drygt 6,5 miljoner kronor ”märkta” för Hembygdsgrändar.

Vår egen årliga höstkonferens är nu bestämd till den 10 oktober. Var någonstans är ännu inte fastställt, det återkommer vi till. Men jag tror att jag redan nu kan lova en intressant dag, så boka in datumet. Till dess, ha en trevlig och välbesökt hembygdssommar!

Denny Lawrot

Hembygdsförbundets ombud på plats på riksstämman i Falun ; Denny Lawrot, Birgitta Hertin och Mikael Johansson.

Förbundets årsmöte i Landeryd

Hembygdsförbundets årsmöte hölls lördagen den 25 april med ett gott deltagarantal på närmare 70 personer. Vårdar i år var Landeryds Hembygdsförening, strax söder om Linköping. Innan förhandlingarna drog igång, kåserade historiker Joakim Johansson uppskattat om ”De Mänsker jag aldrig mött”. Efter avklarade förhand-

lingar och valet av den nya styrelsen, bjöd värdföreningen på gulaschsoppa till lunch. En avfärd till Hembygdsparken med guidning och visning av byggnader och museum, fick avsluta dagen.

Jesper Ström, ÖHF. Foto: Mikael Johansson, ÖHF.

Vi ger ut böcker!

Ett axprov ur vår tidigare utgivning:

Brevens Bruks hembygdsförening: Brevens Bruk, bruksliv i järnets tecken
Knutby-Faringe-Bladåker hembygdsförening: Bygden som steg ur havet
Fanthyttans bygdeförening: Fanthytan
Borensbergs hembygdsförening: Från Husbyfjäll till Borensberg
Lima, Rörbäcksnäs och Transtrands hembygdsföreningar: Gränsländ
Hafsta byalag: Hafsta genom tiderna
Föreningen Hårdakvarn: Hårdakvarn
Idre hembygdsförening: Idre bygdebok del 1, 2 och 3
Kvistholmsgruppen: Kvistholmskrönika
Ragnarö byalag: Livet i ragnarö
Norra Vi hembygdsförening: Norra Vi
Norra Vi hembygdsförening: Ydrebo
Torpa hembygdsförening: Om Torpa kyrka
Torpa hembygdsförening: Skräror och visor
Reftele hembygdsförening: Reftelebygd
Röks hembygdsvänner: Röksminnen
Rök-Svanshals byalag: Svanshalsminnen
Stoby historiecirkel: Stoby by
Särna fornminnesförening: Särnmål

Upplands-Bro Kulturhistoriska förening: Upplands-Bro från då till nu
Birgitta Olsson: Bondeuppror i Skåne
Johan Birath: Brännvin, vatten och bröd. Del 1 och 2
Johan Birath: Ekeby sockenstämmor 1787-1818
Johan Birath: Mordet i Hycklinge
Johan Birath: Mordet i Ljungstorp
Johan Birath: Mordet vid Stjernesand
Johan Birath: Spöken i Östergötland
Berit och Larseric Fjellman: Dalsland och gränsbygden. Del 1 och 2

Erik Jonsson: De första Ormsjöutvandringarna. Del 1 och 2
Bror Steen: En Parvels minnen från Häggestad Norrgård
Östen Andersson: Fjärdingsman i skärgården
Östen Andersson: Örskar
Rune Hagström: Folket på Rygga by
Tony Hagström: Från bondby till municipalsamhälle (Kisa)
Bengt-Arne Bengtsson: Från Östra stambanan till Ostlänken/Götalandsbanan
Anders Ejdervik och Anders Dahlin: Grövelsjöfjällen, gränslösa fjäll
Sten-Olof Ragnar: Gårdar och stugor i Åsbo
Lennart Nilsson: Gårdarna utmed Lagans strand

Sven Thurin: Historien om Myggsjön
Verner Lindblom och Bengt Räsled: Lexikon, Västergötlands tidiga historia
Bo Werkström: Lunds Timmer AB
Per-Anders Lundh: Mellan Liljeholmen och Somvik
Mona Söderbäck: Mitt Odeshög
Bo Jansson: Mjölby industrihistoria
Gudrun F. Brännberg: Målare i Medelpad
Kajsa Karlsson: Människor, mark och skiften i Knipered under 250 år
Anita Kindstrand: Ordstav och talesätt i Unnarbybygden
Rosa Lindeberg och Majken Sörman-Olsson: Rosas bok
Torbjörn Ljungqvist: Rofors
Eva Fagerberg: Sankta Ingrid av Skänninge
Alice Andersson: Skeppsås kyrkogård
Catherine Lagercrantz: Tamms på Österbybruk
Eije Fasth: Tranås hornmusikår 110 år
Göran Källgården: Vargjakt, emigranter och en drunknad griskulting
Mikael Edberg: Ytterby gårdar och torp

och många fler ...

Atremi

Axstad Södergård,
0142-171 00

595 94 Mjölby
info@atremi.se

www.atremi.se

Nykils Hembygdsförening driver jordbruk – ett gott samarbete

Föreningens hembygdsgård är en avstyckad gård bestående av sju byggnader. När gården var i sin krafts dagar betraktades den, i sin storlek, som ett normalstort lantbruk. I dag är det lätt att benämna den som ett torp. Byggnaderna består av bostadsbyggnad, fem ekonomibodar och så ladugård. Dessa nyttjas i dag som utställningslokaler och samlingsal men också för gårdens drift.

Under många år genomförde föreningen ”Öppen hembygdsgård” en lördag i september månad. Då öppnades byggnaderna upp och bygdens folk hade möjlighet att ta del av alla inventarier som samlats in från den lantbruksverksamhet som föreningen ser som sitt huvudfokus i verksamheten. Tyvärr visade det sig vara svårt att väcka intresse för denna aktivitet även om föreningen ville bjuda på kaffe. Besökantalet blev inte flera än fem till tio personer.

Nöden föder nya grepp

Tankar om att samarbeta med andra föreningar påbörjades och landade hos ortens hästförening. Efter samtal och gemensam planering var upplägget klart. Nykils Rid- och körsällskap håller med hästar och körkarlar och Hembygdsföreningen håller med plats och värdskap. Idén om att driva ett aktivt jordbruk med sådd och skörd var född.

120 personer besökte första gemensamma samlingen som genomfördes hösten 2013.

Harvning i samarbete med Nykils Rid- och körsällskap.

Åkern hade plöjts upp för att vara färdig för harvning. Ett ekipage parhästar och en ebbetshäst harvade så att en mullrik såbädd tillreddes. Därefter var det dags för en välbehövlig vila för hästarna och publiken slog sig ned i grässlätten och tog fram sina korgar och ett välsmakande kaffe.

Välbehövlig kaffepaus mellan arbetspassen.

Strax uppmanades besökarna att förflytta sej till skogs-kanten där Mikael med sin häst Loke lastade och körde ut timmer. På vägen emellan kunde besökarna också titta in i de öppna byggnaderna för att få en genomgång av någon intressant tingest som väckt deras intresse. Nu var det åter samling vid åkern för att beskåda hur Tobias spände för såmaskinen för att höstså. Utsädet var spältvete.

Efter höstens sådd fick vi med spänning vänta in våren för att då kunna konstatera att övervintringen hade gått bra. Under sommaren fick vi också följa vetets utveckling, en härlig syn att se hur fältet vitnade till skörd.

Så var lördagen kommen när det skulle skördas. Vädret var bra och förväntningen stor på ett gott resultat. Dagen till ära hade vi som deltog klätt upp oss något med tidstypiska kläder.

Sölve hade förberett genom att smörja upp sin bindare av märket Arvikaverken. Den kördes med en traktor, en Ferguson 35:a av 1961 års modell. Vi förundrades över teknikens underverk när vi såg hur bindaren kunde slå bindgarnet runt varje nek och knyta ihop det med en knut. Åskådarna konstaterade att det var ett konststycke som vida överskred dagens datorer.

Insamling av neker.

Därefter påbörjades torkningen av skörden. Allt sattes upp i krakar. Kurt gick före med hotstången och satte upp krakstakarna. Efter kom de flinka kvinnorna som samlade in neker och satte ihop dem i ring runt stakarna. Ovanpå detta trädde ytterligare några neker som skapade en hatt för att skydda mot eventuell nederbörd. Efter avslutat värv smakade kaffe och smörgås väldigt gott. Kvinnorna satt på några stenar vid åkerkanten och snattade och gubbarna hade funnit en något bättre plats i an-

slutning till en krake där de kunde sitta och skrocka över gamla tider. Efter två veckor var det torrt och lastades då upp på två vagnar. Dessa kördes in i ladugården och fick stå på logkistan och vänta tills det var dags att tröska.

Tröskning

I veckan före körde Sölve, Göte och Lennart fram tröskverket från ladugården och ställde upp det ute på åkern. Det var mycket som skulle kontrolleras och justeras. Rätt såll skulle sitta i och ett avlastningsbord skulle monteras upp. Det visade sig att en rem var trasig och måste köpas in. Fastän tiden var knapp lyckades affären Östergyllen få fram rätt rem och den kunde monteras kvällen före tröskardagen.

Tröskning i full gång.

Mycket folk hade samlats för att beskåda det hela. Hästen Loke körde fram första vagnen med neker så att Göte kunde lasta fram till Kurt som med van hand matade verket. Anders gick i halmen och fick mycket ”bös” innanför skjortan. Tröskningen var i gång! Det var många experter som med stor vana tog en näve vete och valde ut ett korn för att sätta det mellan tänderna och med stor eftertänksamhet smaka av årets skörd. Efter en stund såg man hur de alvarliga anletsdragen förbyttes till ett soligt leende när de gamla odalmännen konstaterade att årets skörd var god. Nu hade ett år förflutit från sådd till tröskning, ett spännande år.

Nu vidtog ytterligare ett samarbete, nämligen det med Ingvastebo kvarn, en vattendriven kvarn där vi fick säden mald till bakmjöl. Mjölet såldes vid egna arrangemang och vid Skeda Udde affär.

Fortsättning

Nu i vår har föreningen åter sått till skörd men har också sått in för vallodling. Nästa år får vi hässja och barnen får åka hölass. Detta är för oss i Nykils Hembygdsförening ett gott exempel på när samarbete ger god tillväxt.

Roland Johansson, Ordförande Nykils Hbf

OM FÖRENINGEN HAR ANSTÄLLDA

I grundförsäkringen som gäller alla föreningar som är medlemmar i Sveriges Hembygdsförbund ingår en olycksfallsförsäkring som omfattar alla som utför ideella uppdrag åt föreningen eller deltar på föreningen egna arrangemang.

Men om föreningen har anställda som får lön för sitt arbete, exempelvis en vaktmästare, sommarjobbade ungdomar eller någon som sköter städningen så omfattar inte grundförsäkringen dem. För de anställda behöver man alltså teckna en tilläggsförsäkring. Om den anställde aldrig arbetar mer än 16 h på en vecka så kan man teckna denna tilläggsförsäkring genom Hembygdsförsäkringen. Då anmäler man det på kontaktuppgifterna ovan och omfattningen blir densamma som för den som arbetar ideellt. Om man har anställda som arbetar mer än så är man skyldig att teckna mer omfattande försäkringar och det kan man dessvärre inte göra genom Hembygdsförsäkringen.

KONTAKTA FÖRSÄKRINGSKANSLIET

- Skadeanmälan
- Nyteckning, uppdatering och tillägg på försäkringen
- Frågor om omfattning och säkerhetsåtgärder

HEMBYGDSFÖRSÄKRINGEN

Östra Långgatan 30a

432 41 VARBERG

Tel. 0200-22 00 55

hembygdsforsakringen@hembygd.se

www.hembygd.se

Hembydsgården Boden Ekeby, Boxholms kommun.
Foto: Jesper Ström

Hembydströrelsen – hundra år i landskapet

Om hembydströrelsens historia och den europeiska landskapskonventionen, av Viktoria Hallberg, Sveriges Hembydgsförbund.

I hembydströrelsens rika historia finns ända sedan den grundades ett tydligt landskapsperspektiv, en helhets-syn på natur-, kultur- och skönhetsvärden i landskapet, historia, nutid och framtid. Liknande tankar formuleras också i den betydligt yngre europeiska landskapskonventionen där också vikten av medborgarnas inflytande i landskapets utveckling betonas. Den europeiska landskapskonventionen kan därför vara ett viktigt verktyg för hembydströrelsen i det fortsatta arbetet som nationell folkrörelse och lokal kraft, i dialog och samverkan och som mötesplats för olika intressen.

Hembydströrelsen växte fram under en tid då nationalromantiken var stark i hela Europa, runt förra sekelskiftet. Intresset för naturen, folklig kultur och historisk tradition var stark. Det syns hos folklivsmålare som Anders Zorn liksom diktare som Gustav Fröding. Stora och starka folkrörelser verkade med visioner om det goda samhället, trygghet och värdighet för alla, trosfrihet, kvinnans frigörelse, nykterhet, demokrati, bildning och fred. Mekaniseringen av jordbruket, den snabba industrialiseringen och modernismen lovade ökat välstånd och födde en stark framtidstro. Samtidigt var misär, otrygghet och fattigdom utbredd och Europa skakades av politiska motsättningar, revolutioner och strejker. Liberala idéer baserade på upplysningsfilosofin stöttes mot det klassiska mer agrara och borgerliga kulturidealet och den framväxande arbetarrörelsens socialistiska idéer. Många organisationer och institutioner grundades som Svenska Turistföreningen 1885, Svenska flaggans dag 1893 och Naturskyddsföreningen 1909. En mångfald av hembydsvårdande initiativ uppstod, Skansen i

Stockholm öppnade 1891 och 1916 grundades Samfundet för Hembydsvård.

Modernitetskritik och en vision om hembydsvård

I ett Sverige som snabbt omformades i grunden genom urbanisering och industrialisering syntes snart modernitetens avigsidor. En radikal modernitetskritik uttrycktes av företrädare som Ellen Key, Elin Wägner och Viktor Rydberg. De såg hur landsbygdens gemenskap och harmoni med naturen hotades av industrierna som stängde in människorna i sot, likformighet och misär. De varnade för industrisamhället som livsform med en ökande materialism, egoism och konsumtion som riskerade att förminska utrymmet för bildning, andligt liv och konstnärliga uttryck.

Karl Erik Forsslund, en av hembydströrelsens grundfigurer. Bild: Wikipedia.

En av dessa kritiker var Karl Erik Forsslund som också blev en av hembydströrelsens tidiga ideologer och grundare. Han var författare, folkbildare, natur- och hembydsvårdare. Hans vision var en levande hembydsmiljö för gemenskap, forskning och studier kring hembygdens historia, det sunda, naturnära livet, folklig kultur och en hög nivå av bildning. Sina visioner formu-

lerade han i boken Storgården som utkom år 1900 och kan betecknas som hembygdsrörelsens väckelseskraft. När han sammanfattar sina idéer i boken Hembygdsvård 1914 beskriver han hembygdsvårdens två hörnstenar, naturskydd och nationalparker samt kulturskydd och bygdemuseer.

Hembygdsrörelsens ändamål

Begreppet landskap har sedan grundandet funnits med i hembygdsrörelsens ändamål. Samfundet för hembygdsvård fastslog i sina första stadgar att det ville verka för; ”dels att nyanläggningar och omdaningar utföras med hänsyn till såväl landskapet och bygden som närmast omgivande natur och förutvarande anläggningar...” Riksförbundet för hembygdsvård hade 1981 följande ändamålsformulering; ”Förbundets ändamål är att främja hembygdens kultur och att verka för vården av natur, landskap och miljö. I detta syfte skall förbundet arbeta för ... att miljö- och kulturvårdens krav liksom tradition och hävdvunnen sed beaktas vid mark- och byggnadsplanering, nyanläggningar och exploatering av naturtillgångar.”

Folkbildning, vägbyrå och byrå för landskapsvård

Under 1930-talet engagerades dåvarande Samfundet för hembygdsvård i den omfattande utbyggnaden av vägnätet och inrättade en vägbyrå. Samtidigt ökade den storskaliga utbyggnaden av vattenkraften. En av samfundets styrelseledamöter, Anna Lindhagen framlade ett principprogram för naturförsvaret i samband med kraftverksbyggena och från slutet av 1940-talet blev byrån involverad för att upprätta planer för landskapsvårdande åtgärder även i dessa frågor. 1953 bytte byrån namn till Byrån för landskapsvård och var sakkunnigt organ för landskapsvård med avdelningar för vattenfrågor, vägfrågor samt allmän rådgivning och planering.

En av hembygdsrörelsens ledande personer 1935-1969 var John Nilén. Han menade att hembygdsrörelsen skulle ta aktiv del i det framväxande samhället för att finna en samklang mellan människa och natur och såg de folkbildande uppgifterna som rörelsens viktigaste.

Hembygdsgården Smällen, Normlösa Hembygdsförening.
Foto: Jesper Ström

1939 hette rörelsens tidsskrift ”Bygd och Natur” för att spegla de två hörnstenarna i hembygdsarbetet; bygdevården och landskapsvården.

Äldre plog hos Malexanders Hembygdsförenings samlingar. Foto: Jesper Ström

Den europeiska landskapskonventionen

År 2000 formulerade Europarådet en konvention för demokratisk och hållbar planering av europeiska landskap och här finns mycket som hembygdsrörelsen kan känna igen sig i. Målet är en rikare livsmiljö genom bättre skydd och förvaltning av europeiska landskap, där alla kan delta i utformningen. Det är den första konventionen om hållbar utveckling som betonar kulturarvets betydelse. Konventionen innefattar alla typer av landskap, både i staden och på landsbygden och definierar dem som ”ett område sådant som det uppfattas av människor och vars karaktär är resultatet av påverkan av och samspel mellan naturliga och/eller mänskliga faktorer.” Den demokratiska aspekten är tydlig. Den beskriver landskapet som en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar där många värden möts – ekologiska, sociala estetiska och ekonomiska. För att landskapets mångfald av värden ska kunna värderas och förvaltas på ett hållbart sätt behövs mötesplatser, förhandling och ett gemensamt lärande. Det förutsätter ett nära samarbete mellan myndigheter, organisationer, företag och enskilda.

Hembygdsrörelsen i landskapet

I nästan varje socken och tätort finns det minst en hembygdsförening. De har ofta en unik och omfattande kunskap om den lokala historien och erbjuder en lokal mötesplats som är öppen för alla. Att stärka medborgarinflytandet i samhällsplaneringen är en del av myndigheternas kontinuerliga arbete men allas engagemang behövs. Hembygdsrörelsen har en viktig roll att fylla i denna process, dels genom den lokala närvaron och genom det fortroende som många känner för hembygdsrörelsen och den helhetssyn på landskapet som den representerar. Där kan alla känna sig välkomna och alla perspektiv höras, där finns utrymme för konstruktiva möten och ett gemensamt lärande.

Älvestad Fritids- & Ungdomsgård

Det är nog inte många hembygdsföreningar som också har en fritids- & ungdomsgård! Älvestad Fritidsgård startade den 17 mars 1969. Föregångaren till fritidsgården sägs ha varit den idrottsförening som bildades 1963 med Gunnar Arvidsson i Karlshov som ordförande. Deras stora arbete var att anlägga en ishockeyplan. Tyvärr är föreningens senare öden och äventyr höljda i dunkel. Tillika fanns det en ganska okänd idrottsförening inom skolan, Älvestads skolas gymnastik- och idrottsförening, bildad 1936.

Den 7 feb 1969 började dåvarande kommunen, Boberg, att diskutera en eventuell start av en fritidsgård i socknen. Beslutet blev att starta en i Älvestad Skola. Den drivande kraften för detta var Gösta Tegnert. Ledare för fritidsgården blev Gunnar Schoberg. 1972-77 var Tore Eriksson ansvarig ledare. Han efterträddes av Bertil Karlsson (Pantzar) som fortsatte till 1991. Under dessa år levde fritidsgården ett aktivt liv.

Fritidsgården år 1974.

Men år 1990 beslutade kommunen, som då var Motala Kommun, att lägga ner alla fritidsgårdar för att spara pengar. Men Älvestadborna fortsatte helt utan ersättning att driva verksamheten för att rädda fritidsgården åt ungdomarna. Hösten 1990 startade med en diskussion om vad som kunde göras för att rädda verksamheten. Den 27 nov hölls ett möte hemma hos Ingrid och Lennart Gustavsson. Med på mötet var Kent Willy Brant från Östra Kommundelskontoret (ÖKDN), Ingrid och Lennart Gustavsson, Inger Tegnert, Per Tevell och Tore Eriksson. Beslutet blev att uppvakta ÖKDN:s ordförande Annika Dahlström med protestlistor och samtal.

Full aktivitet i Älvestads Fritids- & Ungdomsgård.

Ingrid Gustavsson och Tore Eriksson åkte runt i socknen och samlade in namnunderskrifter. Resultatet blev 470 namn. Den 5 dec 1990 åkte ett 20 tal Älvestadsbor dit (största delen ungdomar) och överraskade Annika Dahlström i Borensberg vid ett möte. Efter en lyckad diskussion resulterade allt i att Älvestad Hembygdsförening bildades den 17 dec 1990 för att överta fritidsgården, med ekonomisk stöttning av ÖKDN.

En interimsstyrelse bildades och den 19 mars 1991 hölls det första mötet. Den 26 sept beslutades i Motala kommunfullmäktige att skolan kunde få köpas för 5000 kr. Den 23 okt blev affären klar och målet att behålla huset var i hamn. Verksamheten har alltjämt fortlevt, och många förtjänstfulla ledare har kommit och gått sedan 1991. Fr.o.m 2014 är dessa: David Johansson, Åsa Nilsson, Micaela Nilsson och Markus Danell.

Ungdomsgården är öppen måndagar och torsdagar mellan 18-21 under höst- och vårterminen, men stängd under sommarlovet (undantag finns, som t.ex. 2013 då man anordnade ett sommarläger i Sankt Anna). I lokalerna finns både innebandyplan, biljardbord och flipperspel. Resor har gjorts till Bodaborg i Karlskoga och Sävsjö, samt till bad i Linköpings simhall. Man har också anordnat LAN (Local Area Network) och filmkvällar under alla skollov, med övernattningar i bygdegården. Uppslutningen är stor med upp till 30 deltagare vid vissa aktiviteter, och ungdomarna verkar vara väldigt nöjda med sin fritidsgård. Även upptagningsområdet är stort, med deltagare från flera omkringliggande socknar.

Ungdomarna träffas ibland i fritidsgården för en datoranvändarträff, ett s.k. LAN-event.

Gården har även en aktiv facebookside som du kan hitta på:

www.sv-se.facebook.com/pages/Älvestad-Ungdomsgård/161619650537521

Text och bilder: Älvestad Hembygdsförening

Tjära på tjärtak

Sommaren är här och tjärningssäsongen är i full gång! Hantverkslaboratoriet har i samverkan med Svenska kyrkan och Riksantikvarieämbetet genomfört en sammanställning av kunskap om tjära. Vi hoppas att den ska vara till hjälp för er som arbetar med kulturarv på olika sätt. Det är ett komplicerat område och det finns frågor att arbeta vidare med för att vi ska kunna förstå tjäran ännu bättre. Under hösten kommer vi att bjuda in till ett seminarium för att bland annat diskutera vad som är prioriterat att göra i nästa steg.

Boken "Tjära på tjärtak", av Arja Källbom finns att ladda ner som PDF på Hantverkslaboratoriets hemsida: <http://craftlab.gu.se/Projektteman/Takmaterial/tjara> för alla som är intresserade.

Det går också att beställa boken genom att mejla Hantverkslaboratoriet på: craftlab@conservation.gu.se.

Christina Persson, Hantverkslaboratoriet Mariestad

LITEN KOLRYSS BORTSKÄNKES!

(Mot annonskostnaden 400:-)

**Vi har en liten kolryss i formaten längd 220 cm, bredd 140 cm och höjd 90 cm!
Skicket är OK = bruksskick.**

Då vi redan har en stor kolryss i vår loge så ger vi gärna bort denna mindre till någon intresserad förening!

Malexanders Hembygdsförening

**Kontakt: Bosse Garpevik,
070 646 89 91**

eller

**Jörgen Borgström
070 663 56 62**

UTHYRES!

MADSTUGAN, MALEXANDER!

**CHARMIG LITEN BACKSTUGA MED
OSTÖRT LÄGE UTHYRES!**

Stugan ligger vackert belägen vid Björnön, har ett rum och kök och saknar alla moderniteter!

För dej som vill ha ett mysigt, jordnära boende undan dagens hektiska och tekniska vardag är detta en perfekt lösning!

I hyresavtalet ingår krav på att hålla hus och tomt levande!

Årshyra 1.000:-

**KONTAKT: MALEXANDERS
HEMBYGDSFÖRENING genom**

**BOSSE GARPEVIK 0706468991 eller
ELISABETH EKMAN 0705443165.**

**Fler bilder finns på hemsidan
www.hembygd.se/malexander**

Inbjudan till

Ung Hembygdsambassadör 2015

Ung Hembygdambassadör är SHF:s ungdomsprojekt 2013–2015. Ungdomar och hembygdsföreningar runtom i landet erbjuds att delta genom studiecirklar om guidning i hembygdens landskap. Flera hembygdsföreningar och ett femtiotal ungdomar har hittills deltagit och under 2015 finns det plats för fler! Projektet finansieras genom ett bidrag från Svenskt Friluftsliv.

2015 erbjuds fler föreningar att delta. Varje deltagande förening får ett ekonomiskt bidrag för att täcka omkostnader som till exempel reseersättningar, inköp av kartor och fika med mera. Ett materialpaket ingår med skriften om projektet, *Att känna sitt hemma* om friluftsliv, guideteknik och allemansrätten.

En inspirationsbok är framtagen baserad på de första deltagande föreningarnas erfarenheter. Den ger bra exempel på hur man kan rekrytera ungdomar och lägga upp studiecirkeln. Där står också mer om landskapskonventionen och annat som anknyter till projektet.

Deltagandet ger ett bra tillfälle att samverka med andra intresserade organisationer, studieförbund, kommun eller näringsliv. Några regionala förbund har ordnat seminarier i samarbete med andra aktörer på temat ungas engagemang i hembygden – en alltid aktuell fråga som intresserar många. Välkommen att delta!

Mer information och anmälan:
www.hembygd/hembygdsambassador

För frågor och intresseanmälan kontakta:
viktoria.hallberg@hembygdsforbundet.se

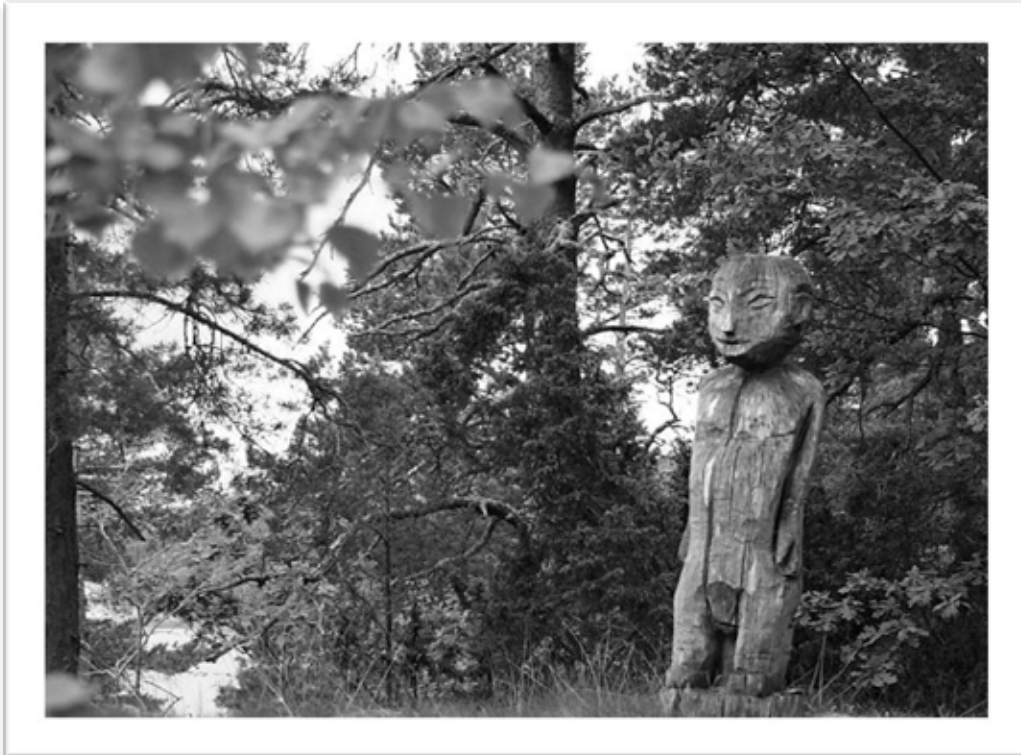

B

Posttidning

Avsändare:

Östergötlands Hembygdsförbund
Tellbovägen 14, 585 64 Lingham

Hemlighetsfull träskulptur vid Gryts Hbf:s hembygdsgård Björkudden. Foto: Jesper Ström

Redaktionen önskar en härlig sommar!